

ТЕОДОР ДРАЙЗЕР БРИДЖИТ МЪЛАНФИ

Превод от английски: Вера Стоименова, 1984

chitanka.info

За мен тя е неразделна част от неугледните, осеяни с боклукчийски кофи шумни улици в мизерния нюйоркски Уест Сайд, където, колкото и да е възмутително, никой никога не почиства калта и сметта от сивите гранитни павета, а мъртвите котки и кучета си лежат, докато изгният. Мръсни деца, мръсни и тъмни еднообразни входове, които водят до също такива стени, върволици от трополящи нагоре-надолу камиони и каруци, а в дъното метално бляскавата Норт Ривър, която тече в подножието на стръмните като стена сиви скали Палисейд. И над всичко това — тясната, сива или синя небесна лента.

На ниското стъпало, кацнало пред уличния вход на една от бедняшките сгради, стои мисис Мъланфи — тя е с прошарена коса, едра, по-скоро широкоплещеста, отколкото пълна. Ръбът по средата на пенъоара ѝ без ръкави само загатва за предишната линия на талията, почти винаги препасана с избеляла, мръсна памучна престилка. Мисис Мъланфи е помела и сега си почива, облегната върху дръжката на метлата. Мърляво момиче със зелена блузка и кафява пола държи бебе в една ръка и говори с нея. Тъкмо се каня да се обърна към мисис Мъланфи, тъй като Джими, моето момче за всичко, ме напусна преди няколко седмици, когато пред очите ми се разиграва следната сцена:

Мисис Мъланфи (поглежда към коридора и скритата в сянката стълба, а след това нагоре към прозорците на втория и третия етаж):

— Таквиз като тях! Таквиз като тях! Тия са чистите, нали, дете имат купища мръсотии под леглата и дете не си изтърсват одеялата по цяла година! На тия никога няма да им видиш одеялото на въжето!

От горните прозорци на втория етаж, вляво, се подава глава. Голяма глава, с широко лице под бухнала над ушите рижава коса. Лицето на жена, наметната с триъгълен — твърде малък за огромната ѝ гръд в нощница или пенъоар — шал на червени и кафяви карета.

Рижата глава:

— Кой се е раздрънкарал толкова за мръсотия?! Пепелта под печката ѝ с лопата да я ринеш, а по пода ѝ се въргалат рибешки глави! Какво ли се чудят от Здравното министерство защо има толкоз болести в квартала! (Главата изчезва.)

Мисис Мъланфи (поглежда нагоре предизвикателно и вика):

— Здравното министерство, така ли? Здравното министерство! А твоето дете, дете умря от мръсотия, ама и от още нещо! Тоя дифтерит иде от мръсотия и от нищо друго! А твоичкият дете от четири месеца

три седи без работа, а?! И синчето ти, дето се натрясква тъй, че по нощите не може да налучка коридора и стълбите, а се срутва пред вратите на хората, се мъчат да заспят! (После казва момичето с бебето):

— Малко я сгорещих, нали? (И бръсва допълнително с метлата по квадратен, изпокъсан килим.)

Момичето с бебето:

— Аха Тери! Тери! Махай се от тая умряла котка!

Рижавата глава (отново се появява на горния прозорец):

— Та моят син, значи?! Й работата! Ами твоичкият, дето вече три месеца е без работа, а когато работи, е стачкоизменник на мястото на свестните мъже! А де ми е чашата захар, дето я взе назаем преди шест месеца и още не си ми я върнала? И преди туй солта и колата, а? (Главата изчезва.)

Мисис Мъланфи:

— Без работа, значи? А твоята, дето митка по улиците? Ами мъжищата, дето я посещавали в старата ви къща, додето съобщили в отдела за борба срещу порока и полицията ви изхвърлила?! Щото не сте си плащали наема, ви изхвърлили и мебелите, нали тъй? Де е кутията с кафето, дето ти дадох назаем — шест седмици ще станат тоя понеделник! Солта, значи! А какво ще кажеш за дъщеря си, дето взема пари от мъже, и оня пияница, синът ти, дето се въргаля по коридорите?!

Уверявам ви, че никога не бих описал горната, нито пък следващите сцени, ако не беше тази удивителна суетня — това странно, безскрупулно, дори, бих казал, невероятно и нелепо безчинство, присъщо на живота не само в този квартал, а и изобщо. Винаги, когато наблюдавам и слушам подобни сцени, се питам какво е значението и целта на съзидателната сила, щом може да се стигне до такова падение и безразсъдство.

Но нека се върнем пред същия праг няколко месеца по-късно. Студен, сив, почти тъмен ноемврийски следобед. По пътя срещам малката четиригодишна Дилия Мъланфи (а голямата дъщеря в това семейство минава тридесетте). Сред прахта и калта на тротоара, под рано запаления в мрачния следобед фенер, тя си играе с едно момченце на мъж и жена.

— А сега е шест часа и ти се връщаш у дома, разбра ли? — казва момиченцето, като се изправя и изблъсква другарчето си, подканвайки го да изиграе завръщането. То поема ролята си, пристъпва важно, наперено и леко се олюлява:

— Ей, още ли не е готова вечерята? Ах ти, мръсна...! Шест часът е, а на масата няма нищо! Като ти фрасна един по мутрата! — и макар по детски, то се засилва към момиченцето.

Тъкмо в този критичен миг аз решавам да прекъсна играта и да попитам за мисис Мъланфи. Всичко е така реално, че се боя да не би момченцето да удари момиченцето, а същевременно се чудя как е възможно две невръстни деца да знаят всичко това...

Мисис Мъланфи, съпругът ѝ, тридесетгодишната и четиригодишната им дъщери живеят на втория етаж, вдясно. Както разбирам от неспирното дърдорене на мисис Мъланфи, татко Мъланфи работи от време на време като шофьор на камион. Работи, така да се каже, когато е в настроение. Корнилия, голямата дъщеря — научавам от моята бърлива събеседничка — работи или навън, или шие у дома. А самата тя чисти и мие, където и да е, според нуждите. Защото Мъланфи бил човек, на когото съвсем не можело да се разчита — неуравновесен и най-вече безпринципен ирландец, който, от една страна, се боял, а от друга, не се съобразявал и не се вслушвал в жена си. Всъщност аз изобщо не успях да си обясня тези странни брачни отношения...

Докато се изкачвам по стълбите, чувам глас и безпогрешно разпознавам моята чистачка, спирам се и се заслушвам:

— А кой е тоя, дето ми говори за семейство? Финъртови ли? Бог знае отде са се пръкнали! Семейство! А синът им в дом за малолетни престъпници! Аз мога само да се хваля, че Мъланфови са си хора като всички други, че и по-добри! Може да се проследи целият ни род — от сто години насам!

Няма съмнение, помислих си аз, благородно съсловие! Заслужава си да имам такава чистачка! Но ето че в този миг от един горен прозорец бе запратен отговорът, който помня и до днес:

— Ти ли ще ми се дуеш? Дето племенничките ти влачат в къщи чужди неща! Ами що ли не кажа на полицията! А се правиш и майка на детето, дето хич не е твое! Ти, дърта пачавро! Много добре знаем на кого е, Само че кой е бащата на детето на дъщеря ти, а? Де го бащата?

И що не е с нея и с детето, а? Вдовичка била! Няма що, хубава вдовичка! Дигнали сте си парцалите от Бари Стрийт, ама и там, и тук — баща няма! Вдовичка! Тя обаче, младата дама, още си търси мъж! Бива си го това семейство! Да пази господ от такива! — гласът тягостно заглъхна.

Но стига толкова за безкрайните, безсмислени обвинения и възражения, които, за съжаление, се разнасяха неспирно из входовете и коридорите на квартала — и то винаги между мисис Мъланфи и съседките ѝ. Умът ми не побираше откъде черпеха сили да устояват на всичко това. Честно казано, интересът ми към тези хора бе чисто литературен. Бях очарован от прямия, твърде земен ирландски дух, който като че ли само тук бе запазил истинското си богатство, и затова ми бе приятно да наминавам. Иначе нямаше за какво да идвам. Вече бях установил, че другите националности и раси са много по-прикрити. Но ирландците — никога. А в света, който ви описвам, като че ли изобщо нямаше традиционната съдържаност и толерантност, необходими за доброто между съседско съществуване и приличен обществен живот. Или никога не ги бе имало, или просто не бяха просъществували. А отгоре на всичко, каквито и да бяха неоспоримите причини — най-вече мизерията и липсата на всякакви навици за вежливост — хората тук непрекъснато, заядливо и унищожително се дебнеха и одумваха. Всяка постъпка бе повече или по-малко обект на внимание и критика. Случеше ли се нещо по-особено, веднага следваше публично порицание и заклеймяване. За личен живот не можеше да става дума. А тъй като обитателите на тези мрачни кочини от дъното на света имаха твърде малко умствени занимания, представите им за живота бяха мъгляви и неверни и те се дебнеха и караха от чиста скука. Не можеха да разсъждават трезво и логично. Макар възжеленията им да изглеждаха съвсем реални, те не бяха нищо повече от мисловни пърхания. Тези хора се интересуваха единствено от най-непосредственото бъдеще — от нещата, които могат да видят, чуят, вкусят, помиришат и почувствуват в момента. Те водеха безспорно от скотски по-скотски живот и все пак, поради рязката разлика с добре уредения, осмислен и многообразен интелектуален живот на обитателите на други квартали, той ми бе интересен.

Но сега да ви разкажа за Корнилия Мъланфи, слабичката, дружелюбна, но все пак своенравна, анемична и изнервена дъщеря на

Бриджит, която, според подхвърлянията на мисис Финърти, бе истинската майка на малката Дилия Мъланфи. Мисис Мъланфи обаче твърдеше, че това е нейна дъщеря — предполагам, че се бояха от скандал и в стария, и в новия квартал, и затова прикриваха истината за Дилия. Във всеки случай, Корнилия бе на около тридесет и три — тридесет и четири години и не изглеждаше никак лошо. Пренебрегвана и самотна, тя понякога напускаше ъгълчето с шевната машина и отиваше на гости у някоя съседка. А когато се върнеше, гневът на майка ѝ се изливаше върху нея:

— Да стоиш настрана от съседките, чуваш ли! Хем ни се смеят, хем ни се подиграват! Ей я и Кейти Туни, дето я мислиш за приятелка, миналата седмица така се беше развивала, че не си женена, а си играчка за мъжете, и че Дилия не е мое, а твое дете, та всички я чуха!

— Лъжеш! Лъжеш! — кипна Корнилия. — Никога не го е казвала и ти го знаеш! Измисляш си ги тия лъжи ти, с твоята пуста набожност! Няма ли да мирясаш някога! Затваряй си устата!

— Да си затворя устата, значи! Аз, собствената ти майка, дето те прибрах, когато си нямаше никой, когато не можеше да си хванеш мъж! Да си затворя устата, нали?!!

Въпреки че бе от такова неблаговъзпитано семейство и живееше сред съседските крамоли и в непретенциозен квартал, Бриджит бе съвсем грижовна и тиха чистачка, такава, каквато всеки би желал да има. Наистина скромните ми придобивки я държаха в благоговееен страх, особено картините, полилеите и сребърните изделия. Една от картините — голяма и подробно изрисувана гола женска фигура в неоимпресионистичния стил на деветстотин и дванадесета година — явно я ужасяваше. Странно наистина, но в нейните среди гола жена на снимка като илюстрация или картина бе направо табу. Навярно религията и свещеникът ѝ ги осъждаха. Във всеки случай, след като я зърна, тя никога повече не я погледна. Картината бе окачена над нисък шкаф с книги и мисис Мъланфи винаги минаваше покрай нея с извърнато лице и сведен поглед. Рамката и предметите върху шкафа бяха събрали прах, но тя не ги докосваше, макар най-педантично да чистеше и лъскаше всичко друго в жилището ми. Тя бе против тази картина. Не я одобряваше и толкова. А може би го правеше и заради религията си...

Имайки предвид несдържания нрав и поведение на мисис Мъланфи, аз мисля, че религията оказваше едва ли не неестествено, поразително влияние върху нея. Тя бе дълбоко набожна католичка, която, за мое учудване, съчетаваше сляпа животинска вяра с дръзки, земни, и както често забелязвах, типични за безверниците езически мисли и деяния. Накратко, в нея се съчетаваха две непримирими противоположности.

Ето защо веднъж се осмелих да ѝ задам следния въпрос:

— Мисис Мъланфи — казах аз — забелязвам, че ходите много редовно на църква. Сигурно сте добра християнка.

— Че що пък не? — наежи се тя. — Че то от вярата си черпя сила, я! Ако не беше тая вяра, как щях да я карам, толкоз ми е тежък животът!

— Така е — съгласих се аз. — Животът гнети повечето хора. Но забелязвам, че въпреки вашата религиозност доста ви е тежко там, където живеете. Толкова ли са лоши съседите ви?

— А трябва ли да си държа езика, като ги дрънкат в реликипели за мен? — рече тя разгневено. — То това не може да се изтрае от нормален човек! То не е човешко! — и тя размаха дръжката на четката за лъскане на пода като копие, а в същото време стисна в другата си ръка парцала за прах, сякаш бе жив и искаше да го удуши.

— Разбирам, разбирам — казах помирително аз. — Очевидно те говорят за вас много неща, които не би трябвало да говорят. Но трябва някак да се изтърпи. Нали в Библията се казва, че трябва да обичаме съседа си така, както обичаме себе си и ако ни ударят по дясната страна, трябва да подадем и лявата... Това не ви ли запрещава кавгите?

— Библията, та Библията! — избухна тя. — Как не, и аз зная Библията като всички други, че даже и по-добре (всъщност тя не можеше да чете...). Зная и какво мисли моята религия за Библията. Мога да питам всеки ден свещеника. Ами какво да кажем за съседите, дето трябва да ме обичат, а ми се бъркат за всичко, без да им правя нищо лошо, дано пукнат, дано! Как ще ми го обясните туй? Самата Библия казва „око за око и зъб за зъб“, и аз никога не го забравям. То е в същата книга!

— Права сте — съгласих се аз. — Наистина така пише в Библията. Но Христос друго казва. „Око за око и зъб за зъб“ е от Стария завет. А Христос казва, че неговият закон е нов.

— Няма нужда друг да ми го казва, щото аз си го знам много добре — отвърна заядливо тя. — Искам да знам, нямам ли право да защитавам себе си? Аз винаги се мъча да се спогаждам и все давам назаем сол, кафе, масло, че и сапунената вода от прането и кипналата вода от гозбата ми! Сигур нямаше да има по-добра съседка от мен, ако тия, дето са наоколо, имаха повече ум! Свикнала съм на по-добро, преди да дойда тук, сред помията на Ню Йорк.

— Искате да кажете, че сте от добро потекло...

— Точно така. А сега трябва да живея с изметта.

— Права сте, права сте — неискрено я утешавах аз. — Виждам, че сте по-своятна от всички около вас и че се държите много по-добре от тях.

— Е, не казвам, че съм чак толкоз по-добра от другите. Ама сигурно не съм длъжна да правя повече от туй, дето правя, нито пък повече от останалите. Та и господ е искал хората да бъдат просто човечни и толкоз! Ако не беше така, нямаше да измисли чистилицето, я!

„Умно, помислих си аз, ето ти върхът на логиката!“ Какво можех повече да й кажа? И замълчах. Както забелязвате обаче, мислите й бяха объркани, мимолетни и съвсем езически, подплатени с религиозни догми, които тя не разбираше, но пък се стремеше да ги приложи по някакъв странен начин към тежкото си ежедневие. И въпреки това бе ясно, че с приложението неща не вървеше. От друга страна, аз съм сигурен, че за мисис Мъланфи раят бе съвсем реален — раят на почтения брадат бог-отец, на Христос от средновековните картини и милостивата Дева Мария със звездна корона и лилии. Ако мисис Мъланфи умре, и не ги намери, както се надяваше, да седят върху тронове си облаците, тогава по небето би витала една много озадачена и разстроена ирландска душа.

Някои може да си помислят, че се отнасям с незначитане и се присмивам на религиозността на мисис Мъланфи, но съвсем не е така — на мен винаги ми е била жал за невиждащата, залитаща и безпътна част от човечеството. Интересното бе, че дълбоката религиозност на Мъланфи влизаше в странно противоречие с основните й възгледи и поведение, с внушителните крамоли и изблици на гняв, които представляваха ежедневието й — изключение правеше само богоизбраната неделя, когато ходеше на литургия и спазваше

останалите си религиозни задължения с постоянство, което несъмнено би било похвално за всеки един католик.

И за да дообрисвам тази определено Хогартова атмосфера, аз съм длъжен, и то почти против волята си, да ви запозная с още две личности, свързани с мисис Мъланфи — а така ми се иска да описвам само нея... Това бяха две нейни племеннички, прихватничави, нахакани същества, които изкарваха прехраната си като слугини в огромния град. Те пристигнаха от Ирландия или просто паднаха от небето връз героинята ми, малко след като се запознах с нея. Като изключим светлината и яснотата, които от време на време хвърляха върху обкръжението на Мъланфи, те всъщност представляваха един морален проблем, малко по-различен от този на Корнилия и загадъчното дете. Не искам да кажа, че не бяха добри момичета в онзи смисъл, в който тяхната ограничена интелигентност разбираше доброто. Но... но, доколкото успях да доловя от впечатленията на хората, свидетели на едни по-особени ситуации, те не бяха съвсем почтени. Ще рече... но нека продължа описанието си, а фактите ще говорят сами за себе си.

Моли Макграф например беше висока и бледа, с кръгло лице, сиви очи и светло кестенява коса, не много привлекателна, но с доста общително държание и нрав, както и със слабост към клюките. За разлика от нея по-малката ѝ с поне две години сестра Кейти бе весела, добросърдечна, забавна и привлекателна. Докато Моли бе строга и семпла в облеклото си в сиво или бяло, Кейти веднага привличаше погледите с костюмите си в керемидено или яркочервено, с алените си или зелени шапки с бели пера, дълги перушинести шалове, чадъри и не знам още какво. Винаги, когато идваше у мисис Мъланфи, а това се случваше често, тя пристигаше с шум и трясък. Първия ден, в който я видях, гласът ѝ разтърси и въздуха, и мен:

— Ха, той! Ти си, значи! — после се обърна към Корнилия: — Де са Мъланфови? Де са тия негодаяи? Май са излезли да се покажат, а? Добре, добре. Трябва да подишат от време на време. — Кейти отиде до задната вентилационна шахта и махна на една наемателка от задните стаи. — Хей, хей, туй ти ли си, мисис Хенфи? Как си, как си, пушта да останеш?

После се обади Моли:

— Излезли са негодяите, а? Да пукнем, ако дойдем пак! Ама си мислим, Корнилия, щото природата ни е такваз — затова идваме. Таквиз сме си, с меки сърца. Теб, гледам, няма нужда да те питам как си — видиш ми се добре.

Корнилия отговаряше от своя пращен ъгъл, където бе шевната ѝ машина:

— Да, добре съм. Що не седнете? Стариат пак не работи. Дано намери скоро нещо добро, инак никой от нас няма да остане дълго тук.

— Не работи, викаш? — казва Моли. — Май че бая дълго не работи. А винаги гледа дали другите работят или не. Да се чудиш на някои хора! И как става така — хем не работят, хем намират пари да пият?

Ако от този разговор решите, че Бриджит, съпругът ѝ и сестрите Макграф бяха в обтегнати отношения, вие направо се заблуждавате. На очите се вярва повече, отколкото на ушите. Обноските на хората в този своеобразен свят — да не говорим за отношението им към живота, приятелството и всичко останало — бяха пълен хаос. Така че ако се случеше Мъланфови, баща и майка, да се появят наред подобни хули, то сигурно щяхте да чуете „О, миличките ми!“, а също и:

— Как си, мила лельо? Вярно, че вече две седмици не сме идвали, ама не, щото не щем да дойдем. От миналия четвъртък викам: „Кейти, трябва да идем да видим нашата леля Бриджит и да ѝ занесем нещичко, та да не си мисли, че сме неблагодарни за всичкото, дето направи за нас.“ Ама миналата седмица самата мисис Уайтбейт се разболя в свободния ни ден. Днеска обаче си викаме, болна-неболна, ще дойдем, и ей ни на.

— Хубаво сте направили, миличките ми! — ликуваше мисис Мъланфи. — И сте ми добре дошли — като цветята през май. Ще останете за вечеря! Е, не разполагаме с кой знае какво, щото Мъланфи е отдавна без работа, ама все ще се намери нещичко. Магазинът е на една крачка и аз или Корнилия ще изтичаме за минутка и ще донесем всичко, преди да преброите до десет!

Тогава Корнилия, макар да бе току-що заявила, че родителите ѝ са изпозвачи, че ѝ вземали парите и никога не ѝ давали нищо за работата, която вършела, незабавно предлагаше да приготви най-вкусната вечеря. А сестрите Макграф започваха да настояват да платят за необходимите продукти — очевидно бе, че мисис Мъланфи целеше

точно това, като в същото време се споглеждаха иронично и си казваха с очи: „Негодяи такива!“

А как само протичаха тези угощения и весели разговори, благодарение най-вече на характера на мисис Мъланфи! Най-напред — нали ѝ предстоеше богата вечеря (двете племеннички и Корнилия вече бяха отишли до магазина) — тя се впускаше във весели закачки от предния или задния прозорец, а и през отворената вентилационна шахта. Колко често бях чувал:

— Ей, мисис Хенфи, по-добре ли са мазолите на благоверния ти? А, туй е ужасна мъка! — после млъкваше, за да подуши, и питаше: — Какво е туй, дето го готвиш? Да, виждам му дима. Агнешко, а? Патладжан ли викаш? Ох, бифтек! — навеждаше се още повече от прозореца и добавяше на висок глас: — Аз не съм много по бифтеците. Какво? Готвиш солени обрезки ли? — и като се обръщаше, към който се случи в стаята, подхвърляше злобничко: — Хич не обича да виждат, че от стаята ѝ излиза дим. Затвори си прозореца.

Да предположим, че подготовката на вечерята напредва съвсем задоволително. Младите племеннички са напазарували и платили за предложеното угощение. Корнилия, у която са били парите, е донесла продуктите. Мъланфи, сънливо унесен и често някак мрачен, сякаш за него животът не означава кой знае какво или не е особено важен, обикаля мълчаливо наоколо с вечно килната на темето шапка и със сако, което и зиме, и лете е поизхлузено от раменете му и виси отпуснато и омачкано назад. Както забелязах впоследствие, независимо дали бе трезвен и на работа или пьян и безработен, той никога не се противопоставяше на жена си смело и решително, макар да не се боеше кой знае колко от нея — Мъланфи бе комбинация от мъж, който никога не е бил изцяло подчинен, и мъж, който въпреки всичко се бои да вземе думата.

Най-неочаквано, в разгара на суетнята и след като вече се е заела да стотви с явното нежелание да ѝ се месят в тази дейност, мисис Мъланфи се замисля над обстоятелството, че който и да е платил за вечерята, само тя се занимава с нея, а сестрите Макграф и останалите се мотаят наоколо. И мигом подхваща:

— Мъланфи! Мъланфи! Какво стоиш там — ами бифтекът ще изгори?! Има още сто неща да свърша наведнъж, ей го на, и кафето още не е готово...!

Въпреки тези думи и въпреки боязънта, а следователно и страхопочитанието, които изпитваше към опаката си и тиранична жена, Мъланфи веднага осъзнава, че това подмятане изобщо не е насочено към него. И макар да няма съмнение, че е предназначено именно за него, той само поглежда безразлично към стаята, и без да отрони нито дума, остава да си стои до един от прозорците, които гледат към улицата. От друга страна, Кейти, Моли и дори Корнилия, към която най-вече е насочена забележката, зарязват всичко и се спускат да спасят месото, явно ядосани и готови да се спречат.

— Но, лелю Бриджит — възкликва Кейти с обиден тон — ако искаш да ти помогнем, що не ни каза? Няма защо да го изкарваш така, че не щем да ти помогнем!

Тогава мисис Мъланфи вдига и двете си ръце, заклаща глава и започва да нарежда:

— Ох, аз, нещастната жена! Как да не се ядосвам с теб, Кейти Макграф! Само като си помисля, че каквото и да река, все криво ме разбирате! Мъланфи си знае много добре, че той е тоя, дето трябва да ми помага, когато се готви вечеря за шест гърла. Ако се ядосвам, то не е на теб, нито на Корнилия, а на него, дето трябва да ми помага, а никогаж не го прави!

И въпреки всичко Мъланфи не помръдва и не отронва дума. А Кейти, Моли и Корнилия само се споглеждат. Постепенно и поне временно духовете се успокояват и се подхваща бръщолевене по адрес на съседите, но тъй като се приказва високо, а думите се носят през коридори и прозорци, отново се подеват индивидуални или групови спорове, спорове между съседите и мисис Мъланфи, племенничките и Мъланфи. С други думи, отново се подхваща безкрайното „хър-мър“.

Но да се върнем към племенничките. Една от страните на взаимоотношенията им с мисис Мъланфи, която доста ме озадачаваше и за която не съм споменавал досега, бе безнравственото ѝ, съвсем нерелигиозно, а дори и неетично отношение към техните твърде непорядъчни възгледи относно всичко онова, което би могло да се окачества като чужда собственост. Ето такава беше мисис Мъланфи въпреки непрестанните си изявления от религиозен и всякакъв характер. Защото и племенничките, и дъщеря ѝ проявяваха склонност да задигат каквото им падне — храна, дрехи и всичко от местоработите си, а те не бяха една и две през последните няколко години. После ги

носеха на мисис Мъланфи, която все изтъкваше, че „от вярата си черпи сили“. Тук обаче трябва да призная, че тя приемаше трофеите с едно дори морално оправдано примирение, че крайната нужда оневинява подобни деяния, нищо че са малко в разрез с нравствените закони. Ще попитате откъде знам всичко това? Първо, известно време и аз, и Мъланфови бяхме близки с човека, който живееше над тях, и той ми разказваше много интересни и необикновени истории. Второ, аз имах свои собствени наблюдения — в желанието си да ги опозная бях подслушвал из коридорите и стаите най-разнообразни и по-кратки, и по-дълги спорове. Независимо от това някои от фактите, свързани с дошлите по нечестен път придобивки, станаха известни през един октомврийски следобед. Напусналите поради незадоволителни условия работа племеннички довтасаха с половин бут шунка, четвъртинката от пушено прасе, две дузини яйца, кутия с кафе, пакет чай, покривка за маса и още няколко неща. Мисис Мъланфи прие всичко, включително и момичетата, с отворени обятия, но след време се изпокара с тях, защото останаха твърде дълго при нея, докато си намерят квартира. Въпреки това приятелството им, а може би и „благородните“ кражби продължиха без прекъсване.

Един следобед, когато Мъланфови и една от племенничките били в къщи, Корнилия се върнала от работа доста понатоварена. Един от трофеите бил скритият под широката ѝ, къса пелерина жълт плюшен албум със снимки на непознати хора.

— Тоз цвят най го харесвам! — заявила тя.

— Ах ти, дявол такъв! — рекла майка ѝ, възхищавайки се на плюшената корица.

— Щом получавам само по долар и храна за седем-осем часа робия, хич не съм виновна, дето се подпомагам — заявила дръзката крадла.

От друга страна, както показва следващата случка, милосърдието не бе чуждо на мисис Мъланфи.

В партерния етаж на същата сграда живееше семейство Килти — мъж, жена и слабицката им единадесет-дванадесет годишна дъщеричка. Големият им син бе изчезнал. По едно време за малко не ги изхвърлиха, защото не си плащаха наема. Бащата, Майкъл Килти, бе в редица отношения по-лош и от Мъланфи. Нищо добро нямаше в него. Той бе зидар, но по една или друга причина — пиянство, немарливост,

мързел, — бе пропаднал до такава степен, че почти непрекъснато бе безработен; заради безбройните му провинения го бяха изключили и от Зидарския съюз. Въпреки това той не се двоумеше да става стачкоизменник, затова съюзните членове го ненавиждаха. Дори когато работеше, той често изчезваше и изоставяше жена си по шест-седем седмици. Случваше се, след като бе безделничил дълго и бе останал без цент, да се върне в къщи парцалив и болен (или поне се правеше на такъв), — тогава висваше на жена си, обещаваще ѝ да се поправи, щом се почувствува по-добре, и я изпращаше да пере чуждо пране, докато не легнеше болна. Въпреки това, кой знае защо, тя понасяше всичко това, а често и нещо повече — грубо малтретиране, дори побой.

Веднъж този „образец“ на баща изчезна за дълго, а междувременно жена му се разболя и тъй като не можеше да работи, имаше опасност да изхвърлят покъщнината им на улицата. В последния момент мисис Мъланфи, която почти не беше имала спречквания с мисис Килти и я намираше за достойна, но потискана жена, бе обзета от дълбоко съчувствие. Как така ще изхвърлят на тротоара бедното, болно същество? Ясно, че всички собственици са кръвопийци и сатани! Та не туптеше ли в нея едно истинско ирландско сърце и нима едно истинско ирландско сърце би изоставило друго истинско ирландско сърце в час на беда? Никога! И още същия следобед, щом връчиха съобщението на Килти и новината се разнесе и обсъди из цялата сграда, но никой не се притече на помощ, мисис Мъланфи слезе на партера.

— Знам ги аз тия — подхвана тя, имайки предвид собствениците и търговците на недвижими имуществва, — дето са от самото дяволско котило и дето изпиват кръвчицата на бедните! Те дори и змийски сърца не притежават! Могат поне от кумова срама да съчувстват на бедните. Дай да видим сега какво казва документът, бележката де! Я някой от вас да ми я прочете, че нещо недовиждам. (Както вече споменах, тя всъщност бе неграмотна.) И Нора Килти ѝ я прочете:

— „Платете утре до обяд или ще трябва да напуснете заеманите от вас помещения. Това писмо има законна форма и е последно предупреждение.“

— Туй не си заслужава хартията, дето е написано! — възкликна мисис Мъланфи, която бе преживявала доста подобни случаи и беше придобила елементарни познания за законните начини на действие. —

Ами че тоя дърт дявол ви е написал туй, та да си спести разноските! Защото едно редовно известие струва от два и петдесет до осем долара — такива са таксите на съдия-изпълнителя и неговите хора. А хазаинът трябва да извади всичко на улицата в идеално състояние, или можете да го накарате да ви заплати повредите. Ами да, така е! Виж какво, мисис Килти, не е зле в такъвиз случаи да поразхлабиш малко отзад огледалото или нещо такова, че да падне и да се счупи, щото нищо не трябва да бъде счупено. Нищо! И таквиз неща могат да ти помогнат много, нали разбираш? Може би съдът ще спре изпълнението заради разни таквиз щети, та нещичко ще трябва и да ви се даде, разбираш, нали! Туй не ти го говоря, щото аз съм го преживяла, ами защото не ми е за пръв път да гледам таквиз изхвърляния...

— О, боже, о боже! Горко ми, горко ми! — занарежда мисис Килти. — Хич не знам какво да правя? Хич не знам какво да правя, пък и нямам сили! А моичкият вече три месеца седи без работа. Синът ми Тим лежи там далеч във Филаделфия, болен от пневмония... А аз съм самичка, грохнала от грижи и не знам какво да правя по-нататък. Поне мъжът ми да не пиеше като другите мъже и да вземаше присърце работата си...

— Мисис Мъланфи, а знаеш ли какво става с покъщнината, след като я изхвърлят? — този въпрос бе зададен от мисис Хенфи, друга любознателна и състрадателна съседка, която също бе дошла и желалаше да узнае тънкостите на процедурата.

— Разбира се, но знам само това, дето съм видяла и чула тук-таме — отвърна мисис Мъланфи сдържано и високомерно. — Нас никога не са ни изхвърляли, ама се сецам, че ако наемателят не си вземе покъщнината, ипотечното бюро я премества в градския склад. Май че е такъв законът. И, както съм чувала от този-онзи, трябва да идеш там и да си я вземеш до двадесет и четири часа, иначе ипотечното бюро прави с нея каквото си иска. Е, шът, де! — скара се тя на мисис Килти, която отново избухна в плач — Не е толкоз лошо, колкото си го мислиш. Ами и районният съдия-изпълнител може да направи нещо за вас! При него трябва да идеш с бележката. Отиваш при съдията в Осми район, Чарлс стрийт, ако не бъркам. Може и дъщеря ми Корнилия да дойде с теб. То всеки полицай ще ти каже къде е. Може да вземеш отсрочка от съдията. Ако му разправиш и някоя жална история, лесно ще я получиш — поне за една седмица. А

дотогава и работа може да си хванеш, и от хазаина нещичко да вземеш заради щетите, и изобщо може да се пооправиш. Виждала съм такива случаи...

Въпреки това мисис Килти продължаваше да плаче и мисис Мъланфи продължи:

— Пък и ти не си първата, дето са й изхвърлили покъщнината на улицата, щото не й достига за наема. Хич не е за чудене в тия времена и с тия вълци за хазаи...

— А бе не е леко, не е леко — добави мисис Хенфи.

— Не е, така си е — продължи мисис Мъланфи. — Ама я слушай, хич не е трудно да разправиш някоя жална история. Какво толкова! Е, щеше да е по-добре, разбира се, ако имаше няколко там деца и най-добре бебенце в ръцете, ама след като имаш и мъж, и син болен, и сте безработни, и туй става. Не се безпокой толкоз! Освен туй, из къщата има сума ти деца. Що не поискаш да ти дадат назаем две? Какво пък, нали всички тук плащаме наем...? Откъде ще знаят дали децата са твои, или не? Щом застанеш пред съдията, ще речеш, че трябва да се грижиш за малките и няма къде да идеш тая нощ. Няма съдия в Ню Йорк, дето да те изхвърли на улицата с куп деца! Да имам пари, щях да ти дам за наема. Но можеш да вземеш Дилия, ако искаш. Щото не ща да гледам как те изхвърлят на улицата! Ако съдията ти даде малко отсрочка, можеш да дойдеш при мен за ден-два. Място за нещата ти нямам, но за теб и Нора ще се намери. А през туй време с мъжа ти сигурно ще си намерите друга квартира.

Но се оказа, че мисис Килти е болна и няма смелост да отиде при съдията с взети назаем деца, и покъщнината й беше изхвърлена на тротоара и прибрана от ипотечното бюро. Не изминаха и двадесет и четири часа, след като мисис Килти и дъщеря й се приютиха в квартирата на Мъланфи, и мистър Килти се върна у дома. Щом видя, че жена му е така удобно устроена и няма да плаща наем, той също се настани при Мъланфови, като им наприказва цял куп лъжи за лошия си късмет и обеща какво ли не. Изминаха три-четири дни, през които мисис Килти си търсеше работа, но мистър Килти не си помръдваше и пръста, и тогава „истински ирландското“ у мисис Мъланфи кипна. Само че вместо да се заеме направо с положението и да им заповяда да си излязат, сложната й, иносказателна природа й продиктува съвсем друг подход. Както в случая с племенничките й, по-добре беше да им

намеква, и то недвусмислено, но по-скоро по адрес на Килти, отколкото на жена му и дъщеря му. Дали по уговорка или не, мисис Мъланфи използваше съпруга си като способ или мним прицел.

И така, всички се събираха в трапезарията, която служеше и за кухня. Килти седеше отпуснат на най-топлото място до полицата зад печката. Опасана е престилката, мисис Мъланфи седеше с цялата си тежест на масата. Мисис Килти и дъщеря ѝ раздигаха след сготвената от мисис Мъланфи вечеря.

Шиеше или кърпеше, мисис Мъланфи не изпускаше от негодуващия си поглед невъзмутимия Килти, който най-спокойно си пушеше лулата и размишляваше със скръстени на корема ръце. Когато дойдеше мигът, в който ѝ кипваше да го гледа, тя нарочно се захващаше със съпруга си:

— Да, само ти знаеш как да си живееш, без да си хабиш здравенцето! Лентяй си ти, Мъланфи, безделник?

Мъланфи, който прекрасно знаеше, че това не се отнася за него, а за Килти, преместваше смутено, но все пак не особено притеснено някоя дреболия, и след малко — жена му не сваляше втрещения си поглед от него — се обръщаше към Килти, който продължаваше да си почива все така невъзмутимо:

— Килти, днес май пак не си намерил нещо по твоята част?

— Не, днеска не — отговаряше безочливо Килти — За съюзни членове, разбира се, има маса работа, де да беше и моята карта в ред. Ама за таквиз като мен — работа няма. Но нищо, проверих на четири места. Чух, че имало работа в автомобилната компания. Търсели само несъюзни членове. Утре отивам. Ако не искат повече от четиристотин тухли на ден, мисля, че ще мога някак да се справя...

След изявлението на Килти Мъланфи решаваше, че е изпълнил задължението си и заемаше предишната си съзерцателна поза. Но жена му не се предаваше така лесно.

— Аха, четиристотин тухли... Сигурно е много за един мъж! А ти, Мъланфи, си караш живота като някой господин, даже и толкоз не работиш, а си се разполагаш удобно на топличко и си ядеш наготово! На теб говоря, Мъланфи, ти винаги безделничиш и все си намираш извинения. Ама наистина ми е чудно как така всяка жена може да си намери работа, а за мъжете е толкова трудно.

Но хитрият Килти в никакъв случай не можеше да бъде лесно уязвен. Напротив, той бе притворен и по-ленив от Мъланфи, освен това отракан като мисис Мъланфи и, представете си, по-безскрупулен и от нея. Със същинска дяволска наглост той си киснеше като истинска лепка — нищо че го засипваха с такива нападки. Дъщеря му и жена му не бяха като него и непрекъснато търсеха работа. Чашата преля заради него — три-четири дни по-късно, като благодарност за гостоприемството, той довтаса пиян заедно с един пиян приятел, който се бе ударил и кървеше, след като го изхвърлили от кръчмата. Първа го видя мисис Мъланфи, която белеше картофи, а после и Мъланфи, който пък разковаваше с някакво желязо летвите на един зарзаватчийски кафез върху перваза на прозореца. Мисис Килти и дъщеря ѝ седяха съвсем безпомощни. Корнилия работеше навън и още не се беше върнала. Малката Дилия играеше долу на улицата.

Когато двамата безделници застанаха на прага, единият придържаш другия, първият изблик на мисис Мъланфи бе:

— Мъланфи, света Богородичке!

Бузата и челото на непознатия бяха лошо порязани и облени в кръв, а Килти говореше с най-угодлив глас:

— Чакай, ще ти превържа главата с парцал. Това ще я оправи. Чакай, ще ти измия кръвта, а щом ти превържа главата, после ще ти бъде добре.

Но мисис Мъланфи съвсем не мислеше така.

— Исусе Христе, Марийо и всички благословени светии! — възкликна тя. — Хич не мога да гледам кръв. Мъланфи, припадам. Няма ли кой да изхвърли таквиз подобни навънка? Ще пуснем ли таквиз подобни вътре?

При тези думи Мъланфи се запъти бавно към мъжете, но внимаваше да не е в опасна близост с тях.

Пияният Килти въобще не се стресна от това посрещане. Напротив, от него бликаше жизнерадостен оптимизъм.

— Мисис Мъланфи, нека ти обясня, а? — умоляваше я добродушно той, едва подкрепяйки приятеля си. — Той само се е порязал, разбираш ли? Някакви нехранимайковци там на работата, дето работихме, се нахвърлиха върху него. Работихме на работата, значи, и някакви нехранимайковци...

— А, много добре знам аз кои са тези нехранимайковци! И работата ви я знам също. Няма що, хубава работа! Мъланфи, ще пуснеш ли тия двамата да влязат тук? Не стига, че ни изядоха и ушите, ами ходят да търсят по улиците нехранимайковци, като че ли си ги нямаме пълна къща тук! А аз работя и се трепя, и ти, и Корнилия, за таквиз като тия. Що за мъж си? Трепя ли се, трепя, и все няма какво да се яде в къщата!

Безсрамният и нагъл Килти се изстъпи напред и възкликна с пиянска безочливост.

— Мисис Мъланфи, той не е дошъл за вечеря. Съвсем не е. Той си е вечерял, разбираш ли? И двамата сме вечеряли. Ами заради лицето. Щото иска да си измие лицето. Само го водя да си измие лицето, нали разбираш?

— И да остане през нощта като теб. И да закуси сутринта. И да вечеря утре вечер пак. И след туй със седмици и месеци като теб и семейството ти, дете не можеш да го издържаш. Е, туй вече не може да го изтърпи човек! Виждаш, че няма място де да се помръднеш и дъх да си поемеш, така ли е, Мъланфи?

А Мъланфи се измъдри пред мъжете и добави:

— Виж какво, Килти, прекаляваш вече. Как така ни го водиш тоз в тоя вид? Че той е за болница!

— Да, ама след като оправи лицето си. Да, то се знае, ама след като си оправи главата.

— Не, не след като си оправи главата, ами сега, веднага! — избухна мисис Мъланфи. — И ти, и жена ти, и дъщеря ти! То се знае, че тях ги желя повече от теб, ама сега трябва всичките да си вървите. Да не искаш с Мъланфи да работим, за да храним цял полк, я? Малко са ми таквиз като вас, ами търсиш и още по улиците! Хайде сега, да се махате всичките от очите ми! Хайде, иди, подигравай се, дете си лъгал и мамил Бриджит Мъланфи!

В това време мисис Килти и Нора, осъзнавайки бедата, която им стовари ненадеждната глава на семейството, кротко си събираха багажа, трупаха закуп разни дреболии и ги стягаха на вързоп. Между другото се навлякоха с по няколко поли, сочейки си с поглед тук-таме забравени вещи.

— Но, разбира се, мисис Мъланфи — увещаваеше я хитрият Килти, — не ща да се ядосваш тъй! Криво ме разбираш нещо...

— Криво те разбирам ли? А продуктите, дето си ги бях оставила за зимата и дето вече отдавна са изядени, а нямам пари да платя и наема, дето трябва да се плати другия вторник? Пладнешки крадци и среднощни крадци! Ето таквиз сте! Не жена ти, а ти!

— Е, добре — отстъпи Килти, най-сетне разбрал, че е безполезно да я увещава — Щом не ни искаш тук, добре. Можем да идем на друго място. Разбира се, че можем. Хайде, Майк, да идем до болницата — и двамата се заклатушкаха надолу по стълбите.

— Прав ви път! — извика подире им мисис Мъланфи. — Ама кой ще ми върне петте фунта масло, дето ми го изядохте, и рибата, и месото, и брашното? И къде ми е шишето със сос, дето стигна само за едно ядене? Дано ви приседне, дано! Обирници с обирници такива!

— Мисис Мъланфи, много извинявай! — нареждаше кротичката Нора Килти, съвсем подплашена от тази разпра. — Ей сега си отиваме! Много извинявай, дето ти докарахме толкоз неприятности!

А мисис Килти добавяше:

— Така е, така е. Ей сегичка си отиваме. Много, много извинявай, дето ти докарахме толкоз главоболия, и ако не беше той, нямаше да стоя толкоз, ама той ме накара.

— Хубавичко го знам аз него, обирника, не ти, той е ©бирник! Ей от таквиз като него и неговите нехранимайковци сте на тоя ред, мисис Килти. То и добрият господ няма да го храни него и неговите пияни приятели, че и вас всичките на това отгоре. А засега, след като си отиде, вие двете ще останете тази нощ, а може би и утре — тонът ѝ вече бе посмекчен.

Мисис Килти обаче отказа да остане, и в случая — съвсем благоразумно. Така че, след като Килти изчезна със своя приятел, тя заслиза, подсмърчайки, с дъщеря си по стълбата и, доколкото знае, повече нито се чува, нито видяха.

По това време управителят на сградата, в която наемах един етаж, ме попита дали не познавам някого, който срещу една-две стаи в сутерена ще се наеме да изпълнява задълженията на портиер. Веднага предложих мисис Мъланфи. Защото независимо от всичките ѝ разпрасии със съседките по отношение на чистотата тя бе сравнително спретната и оправна жена. А тъй като я бях чувал да заявява колко посвистна би била, само съседите ѝ да я оставят на мира, намекнах на управителя, че ако строго ѝ забранят разни посещения и неприлични

разговори на висок глас, да не говорим за викове и разправии (та това бе почти недопустимо за този съвсем различен район), то тогава всичко ще бъде наред. Ако не се справеше, трябваше веднага да напусне.

Вслушвайки се в съвета ми и, надявам се, напълно осъзнавайки какво точно се иска от нея, мисис Мъланфи пристигна. С нея дойдоха Мъланфи с изхлузеното сако, Корнилия и малката Дилия, а след известно време и двете племеннички. — Моли и Кейти Макграф, с такива изпотрошени мебели, че не си заслужава да ви ги описвам. След като разбраха, че аз обитавам ателието и че в сградата живеят само хора като мен, поне за кратко време цялото семейство бе много тихо, а мисис Мъланфи се захвана да мие и чисти на всички наематели. Другите също работеха и не чувах никакви разправии. Но с разправии или без разправии, както трябваше да се очаква, неприятностите не закъсняха — все пак личните контакти бяха пречка и за мисис Мъланфи, и за дъщеря ѝ да се захванат с прилична работа. Положението им в обществото бе твърде ниско. Последвалата неприятност разбули тайната на Корнилия и малката Дилия.

В един горещ летен следобед, четири-пет месеца след настаняването им на новото място, пред вратата на мисис Мъланфи спря една дребничка, мършава, но побесняла от гняв ирландка, която зачука и зазвъни с ожесточение, а после заблъска по двата сутеренни прозореца, явно нарочно затворени и със спуснати транспаранти. Сетне застана пред един от тях — точно под ателието ми — и започна да крещи. Дълго време не можех да разбера какво точно викаше и какво нареждаше с монотонния си глас, и едва след като отворих един от прозорците, долових отделни думи.

— Излез сега, де! Излез, мръсна пачавро...! Излез да ти дам да се разбереш защо не оставяш мъжа ми! Пачавра с пачавра! Хайде, излизай, де! Хайде, излизай!

И така нататък, и така нататък, и пак, и пак, подобно на бръмчаща муха, дребната жена нареждаше и тропаше по капаците и металната врата на сутерена, но отвътре не се чуваше ни звук, ни гък. Бях сигурен, че там все има някой от Мъланфови, защото малко преди това бях чул гласовете им от задното дворче. Така или иначе, никой не се обаждаше, нищо че женичката се опитваше да надникне вътре.

И все пак, макар и след доста време (на улицата вече се беше събрала тълпа: отначало дечица, после мъже и жени, които си разменяха все по-възбудени въпроси и възклицания), същата тази сутеренна врата под малката веранда се отвори и Корнилия Мъланфи пристъпи напред. Странно момиче — или да я наречем жена — бе тази Корнилия: възгрозничка, някак печална, със слабо, костеливо тяло, скуесто лице, рижава коса и с винаги объркано и смутено изражение, сякаш бе паднала от небето. Дрехите ѝ бяха неизменно в контрастиращи цветове — зелена, червена или жълта блуза в съчетание с кафява или тъмнозелена пола. Този ден бе пак в ярки, фрапиращи цветове. Бях забелязал, че държанието ѝ е малко неуверено. Мъжете я привличаха съвсем вяло и безнадеждно, а и това момиче-жена всъщност никога не се оказа достатъчно обаятелно за повечето от тях — затова, предполагам, бе така унило духом. Зад нея застана майка ѝ — необичайно нервна и пребледняла (струва ми се, че кварталът я изпълваше с благоговееен страх) и веднага заговори:

— Казвам ти, не се разправяй с нея! За бога, не се разправяй с нея! Глупаво е да се разправяш с нея, казвам ти!

Но въпреки всичко настръхналата, възмутена Корнилия не ѝ обърна внимание и с пребледняло лице и присвити очи не послуша съвета ѝ, а с възможно най-предизвикателен тон завика:

— Кого наричаш ти с таквиз думи? Кого?! — очите ѝ искряха и така разгневена тя бе много по-привлекателна и вълнуваща от обикновено.

— Много добре знаеш на кого говоря, пачавра такваз! — закреця дребничката жена, която след отварянето на вратата на сутерена се бе изкачила по стълбите и заела по-сигурно място. — На теб викам, пачавро! Ти си тая, дете не оставяш мъжа ми на мира, а тичаш подире му, а той е баща на две деца! Мъж не можеш да хванеш, нали!? Много добре те знам от Бари стрийт, въртиопашко! И дете си имаш, ама без баща, та майка ти лъже, че е нейно!

— Кажи го още веднъж, и ще те цапардосам! — вбесено заяви Корнилия и пристъпи по-близо.

— Ще го кажа, ще го кажа, а ти си знаеш много добре, че е вярно! — настояваше непознатата. — Ти си тая Корнилия Демпси, дете живееше на Бари стрийт, не си никаква Мъланфи, и ти си тая,

дето искаш да ми вземеш мъжа — нали не можеш да си хванеш собствен! Пачавра!

При тези думи ръката на побеснялата, пребледняла Корнилия изплющя по устната и бузата на възрастната жена, а след миг изплющя и по другата ѝ буза.

— Е, хайде да те видя как сега ще тропаш по прозорците ми и ще ги дрънкаш разни там!

В първия момент натрапницата като че ли съвсем се втрещи — та нея я биеха — и политна назад, пребледняла и безсилна, а зяпачите — един от които бях и аз — гледаха с изумление. После тя изсъска, като прокара слабата си, съсухрена ръка по устата и бузата:

— Аха! Аха! Ще видиш ти! Ще ме удряш, а? И то след като искаш да ми откраднеш мъжа! Ще видиш ти! Пак ще се срещнем! Ще се върна аз!

И тя пое нагоре по горещата слънчева улица — отначало крачеше забързано, а после, насъбирайки и срам, и гняв, се затича в смешен, тромав галоп, докато се скри зад най-близкия ъгъл. Но, както обеща, не за дълго. Тя се върна съвсем скоро. А междувременно предвидливата Бриджит, макар и твърде разпалена, сграбчи побеснялата си дъщеря за раменете, поведе я и я натика вътре в сутерена.

Само след няколко минути (вратите и прозорците под стълбите бяха все така плътно затворени и от жилището не долиташе никакъв шум) дребната женичка се върна. Но този път мъкнеше брадва — голяма, тежка, лъскава брадва. А зад нея се тътреха две деца, вероятно нейните, но те явно я следваха без съгласието ѝ. Представих си как се е втурнала у дома си, а после навън, учудените деца са я видели, че грабва брадвата, и са тръгнали подире ѝ. Несъмнено в този миг тя бе наистина способна да убива — и то най-безкомпромисно, без да ѝ мигне окото тя отново започна да вика — само че по-високо отпреди, и да удря по капациите с брадвата.

— Излез сега... — и тъй нататък, и тъй нататък...

Тя бе така бледа и побесняла, че още след първия удар аз грабнах телефона и се обадох в районната полиция, като им обясних колкото можех по-бързо критичността на положението, а също и че се е събрала огромна тълпа. Обещаха ми веднага да изпратят полицай. Тогава се върнах до прозореца и се оказах свидетел на такова гневно словоизлияние, каквото никога не бях чувал — поне не и в този

квартал: измамената ирландска съпруга изплакваше мъките си с цяло гърло и удряше по капаците с такова ожесточение, че накрая дори счупи един. „Какъв позор, какъв срам, мислех си аз. А отгоре на всичко и убийство!“ И аз бях този, който ги доведе тук! Боже мой, та след всичко това можеха да ми отнемат ателието! Признавам, че се чувствах направо отчаян.

През това време пристигна полицаят, за когото се бях обадил, а също и конярите от конюшната оттатък улицата, търговци, кръчмари — изобщо една истинска сган; натрупаха се и издокарани минувачи и съседски деца. Образува се огромна тълпа, която спираше уличното движение и гледаше с изумление странната женица с брадвата и двете деца. Въпреки всичко от сутеренните стаи не се чуваше ни звук, ни шум. Полицаят питаше рязко и настоятелно:

— Какво става тук? Какво правите тук и защо рушите чуждата собственост посред бял ден? Дайте ми брадвата! — и за мое голямо облекчение, още докато говореше, той я сграбчи и сложи на безопасно място.

Но женичката не спираше да крещи. А двете деца да плачат. Тълпата започна да шушука и мърмори, дори да се смее и дюдюка, а някои заподвикваха, заосвиркваха жената — вероятно заради неуспялата ѝ атака. Една наистина позорна сцена, причина за която бях и аз — та нали бях препоръчал Мъланфи на управителя! Какво ли щеше да си помисли, като разбере за тази случка? И какво оправдание можех да му дам? Та той изобщо не бе човек с широки възгледи — напротив, бе крайно закостенял, а си мислеше, че и аз съм такъв като него. Отиде ми почтеният живот! Отиде ми доброто име! Очаквах да ми се случи най-лошото, същото щеше да сполети и семейството долу, но най-много се чудех на държането на мисис Мъланфи. Какво означаваше това спокойствие? Къде отидоха дързостта и войнствените и офанзивни с лопатата, метлата или бърсалката и парцала? Учудваща, озадачаваща смиреност за човек като нея — и то при подобни обстоятелства! И все пак тя не се показваше...

Междувременно полицаят бе успял не само да обезоръжи и отведе встрани буйната похитителка (държеше я далеч от къщата и я съветваше — може би да си потърси адвокат и да заведе дело), но и да разпръсне тълпата. Въпреки това изминаха часове, а после и дни, а на сутерена — даже и нощем — не смееха да дръпнат пердетата, нито да

отворят вратата. Само вечерта на другия ден след случката — между шест и седем часа, чух едва доловим шепот в задното дворче. Към полунощ отново дочух гласове. А след това видях Мъланфи, мисис Мъланфи и Корнилия да излизат. Накъде ли се бяха запътили? След два дни — очевидно по нареждане на управителя — пристигна малко, прашно камионче и те натовариха оскъдното си скромно имущество. И настъпи мир и покой. Те си бяха отишли. Бяха се преместили. Без да продумат на мен и на който и да е друг. Повече никога не срещнах нито Корнилия, нито Дилия, нито двете племеннички.

Но ето че се случи нещо интересно. Три-четири години по-късно у дома идваше да чисти един често сръбнал и винаги безпаричен и закъсал, но пък доста симпатичен и интересен субект от Гринич Вилидж на ме Джони Мортън, който работеше каквото намери — търкаше подове, чистеше, миеше прозорци и какво ли не друго. Мнозина го намираха за забавен, а тъй като бе и работлив, бяха доволни да им бъде под ръка, макар доста често да бе пьян или в резултат на безпътното си съществуване — неспособен да изпълни поетите задължения за петдесет цента на час и съответно да припечели насъщния си. Освен всичко друго той бе бивш затворник и наркоман, а това малко или повече му се бе отразило. Понякога бе така съсипан и окаян и така сприхав и избухлив, че с моравия си нос и болнав вид предизвикваше съжаление. Когато бе трезвен, той бе добросърдечен, услужлив и винаги учтив и весел, а вършеше и много работа. Дълго време аз не му обръщах ни най-малко внимание. Идваше, почистваше жилището ми, и то много добре, плащах му и си отиваше. Но един ден, изпаднал в необикновено дружелюбно и разговорливо настроение, той ми каза:

— Знаете ли, преди време живеех тук наблизо — и продължи да лъска старателно кофата за въглища по средата на ателието ми.

— Така ли?

— Ами да. Родил съм се ей там, на Бароу стрийт — и той подсмръкна леко. Джони постоянно подсмърчаше, като че ли бе непрекъснато настинал, почесваше се, сякаш имаше бълхи, или пък си бършеше носа с ръкава на самото.

— Тогава Бароу стрийт има най-сетне с какво да се похвали — изтълкувах аз новината.

— Точно тъй. Моят старец работи дълго като главен хамутаджия в старата конюшня на Десета улица и „Уейвърли“.

— Наистина ли? А какво точно значи хамутаджия?

— Ами той пазеше всички хамути в изправност, лъскаше ги и ги смазваше, четиридесет-петдесет комплекта на ден. Когато бях дете, често му помагах. Що ритници съм изял, докато не светнеха...

— Да, приятни са детските спомени — рекох аз.

— Точно тъй. Прав сте — подсмъркване. — Старецът беше доста чевръст в тая работа. И с лош нрав. Обичаше да пие, а напиеше ли се, ставаше още по-лош. Чувам, че сега не бил толкова лош. Остарява...

— Съвсем естествено — казах аз. — Възрастта си казва своето. Доколкото разбирам, ти не го виждаш често.

— Аха.

— Не живееш ли у дома си?

— Кой, аз? А, не! — и той изтри носа си с ръкава на сакото. — Те няма да ме искат. От години не съм живял у дома — откакто избягах. Предполагам, че нито старият, нито старата ще ме искат. Не бих ги и молил. Пък и нали ги виждам тук наоколо. Обидени са ми там за едно нещо... Ако не беше баща ми, можех да живея с майка ми. Тя не е толкова лоша.

Като се имаха предвид всички обстоятелства, това бе наистина ласкателно изказване.

— Джони, а как е истинското ти име? — осмелих се да го попитам аз. — Не ми е хрумвало да те питам по-рано.

— Кое, моето ли? Е, вода се като Мортън — нали нашите не искат да чуят за мен, но истинското ми име е Демпси. Майка ми и баща ми също промениха имената си на Мъланфи. Но Демпси е истинското ни име. Вкарах ги в една беля, нали разбирате, и те си промениха името.

Ясно, рекох си аз наум, а след малко го попитах:

— Да не би баща ти да се казва Джейбис Мъланфи? Познавах такъв човек тук наблизо...

— Ами да, разбира се, той е баща ми. Познавате ли го? Стана коняр, след като напусна онова място Джони бе също малко изненадан.

— Мисля, че го познавам, а също и майка ти. Живееха някога тук, на Банк стрийт, преди пет или шест години...

— Точно тъй. А майка ми работила ли е някога при вас?

— Е, не точно при мен. Живеех обаче в същата къща, където тя работеше.

— Е, предполагам, че е тя. Едра жена с прошарена коса...

— Да.

— Майка ми нямаше да бъде толкова лоша — подхвана той съвсем равнодушно, след като първият момент на изненада бе отминал, — ако не беше с такъв ужасен нрав! Боже, каква е сприхава само! Но предполагам, че старият я е докарал дотам. Той никога не правеше това, дето трябва — не работеше и прочие, пък и аз бях същият.

И тогава, съвсем спокойно (поне на мен ми се стори така), Джони се впусна в дълго умуване върху семейните отношения, задължения и тем подобни. Разбрах, че освен него и Корнилия Мъланфови нямали други деца. Така че малката Дилия сигурно бе дъщеря на Корнилия и тъй загадката бе най-после разрешена. Но Джони изобщо не спомена за детето. Пък и аз не го попитах. След време той изчезна от живота ми и повече никога не го видях.

Три години подир този разговор, един следобед, сменях метрото на Таймс Скуеър — тълпи, блъсканица... Когато приближих стълбите, които водеха към площадката за Седмо авеню, чух един като че ли познат глас, който звучеше отчаяно и тревожно:

— Ох, къде отиде тоя човек? Къде отиде мъжът ми? Мъланфи, за бога, къде си? Къде се дяна? Боже мой, Мъланфи! На, загубих го! Боже мой! Ау, какво да правя сега? Нямам и пукнат цент у мен! Ау, къде се дяна тоя човек? Олеле, старецът ми! Загубена съм! Ох!

Обърнах се и видях в плът и кръв самата мисис Мъланфи. Понапълняла, и макар и не много, още по-прошарена, а като че ли и по-съсипана отпреди. Тя се изкачваше нагоре по стълбите на метрото, залитайки и олюлявайки се като кораб в бурно море. А на известно разстояние зад нея я следваше Мъланфи — той бе чул виковете ѝ и явно се чудеше за какво е цялата тази врява. На лицето му бе изписано старото безизразно, но и някак двусмислено изражение и за пръв път шапката му не беше килната на тила, а върху раменете му бе наметнато опърпано сиво палто. Той се опитваше да настигне мощната си жена, която се олюляваше далеч пред него и явно не го виждаше в блъсканицата. Най-сетне Мъланфи я настигна и завика:

— Къде отиваш, дърта глупачко? Не виждаш ли, че съм тук? Та нали само преди минута тръгна подире ми по тия стълби!

— А ти, дявол те взел, защо не стоиш близо до мен? — както обикновено рязко, предизвикателно и гневно го попита мисис Мъланфи. И защо препускаш насам-натам, та да не мога да те настигна, а? А нямам и пукнат цент! Накъде си тръгнал, кой те знае! Дай си ми билета! Дай си ми билета и върви, дето искаш, а аз ще си вървя, дето аз искам!

Макар и забързани, повечето хора се спираха и избухваха в неудържим смях. „Чудесно, помислих си аз, ето го старият Мъланфовски дух! Все още жив! Въпреки всички злочестини! Браво! Слава богу, тази необикновена душа не бе напълно сломена! Тя бе жива, жива! И все така неизтощима и напориста, тя още се бореше!“

Овладян от панически страх да не ме познаят и заговорят като стар приятел, аз се метнах в разгара на тези разпалени откровения в един току-що спрял влак, който те очевидно нямаше да вземат, и бързо отлетях с него. Но не и без да хвърля един сантиментален поглед назад. Защото Бароу стрийт съществуваше. Съществуваха и сестрите Макграф, и мрачната Корнилия, и онази ужасна сцена на Десета улица. Възхитителен живот, живот пулсиращ и самовластен — нищо че бе безнравствен, жалък и така необикновен. И все пак, самоубеждавах се аз, не бе наложително да подновявам старите си приятелски отношения с тях... Тя очевидно се справяше с живота добре. Аз — също. Така смятах. Или поне — сравнително добре. Но можех ли да забравя тази сърцата, предизвикателна ирландщина! И тази несломима жизненост напук на всички злочестини!

Увлечен в умозрителните си размишления за Бриджит Мъланфи, за бедите и нрава ѝ, аз отминах мястото, където трябваше да слеза, с две спирки. И вбесен замърморих против нея.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.